

**Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van
persoonsgegevens**

Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020

betreffende

Aanname van de lijst met verwerkingen waarvoor een
Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden
uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening
Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/1, §1 en artikel 10/4, §3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid artikel 23;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikelen 35.1 en 64;

Gelet op de mededeling op 13 maart 2020 van de lijst aan het Europees Comité voor Gegevensbescherming (hierna "het Comité"), overeenkomstig artikel 35.4, AVG.

Gelet op de richtsnoeren van de Groep Gegevensbescherming Artikel 29 van 4 oktober 2017 over de Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (hierna: "Richtsnoeren GEB" en "Groep 29"), zoals bevestigd door het Comité bij *Endorsement* 1/2018¹;

Beslist op 14 januari 2020 als volgt:

1. De VTC is door het Vlaams Parlement bij decreet van 18 juli 2008, zoals gewijzigd bij het AVG-decreet van 8 juni 2018² aangeduid als toezichhoudende autoriteit conform de AVG voor de Vlaamse bestuursinstanties.
2. Overeenkomstig artikel 35.4 van de AVG dient elke gegevensbeschermingsautoriteit een lijst op te stellen en te publiceren met de verwerkingsactiviteiten waarvoor een gegevensbeschermingseffectbeoordeling is vereist.
3. De VTC is van oordeel dat artikel 35.6 AVG niet van toepassing is omdat het over lokale verwerkingen gaat doordat het regionale³ overheidsinstanties betreft, maar legt de lijst alvorens deze te publiceren voor aan het Comité, conform de procedure van artikel 64 van de AVG, opdat dit een advies zou kunnen uitbrengen indien het van oordeel zou zijn dat artikel 35.6 toch van toepassing is. Het Comité heeft geen advies uitgebracht binnen de termijn bepaald in de AVG.

¹ <https://overheid.vlaanderen.be/richtsnoeren-voor-gegevensbeschermingseffectbeoordelingen-wp29>

² Decreet van 8 juni 2018 houdende de aanpassing van de decreten aan de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

³ Waaronder provinciale en lokale overheidsinstanties.

4. De VTC stelt volgende lijst vast van de categorieën verwerkingen waarvoor een gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd **door een instantie als bepaald in artikel 2,10° van het e-govdecreet**^{4,5}

A. **Op basis van categorieën persoonsgegevens**

- 1) wanneer de verwerking gebruik maakt van **biometrische gegevens**⁵ met het oog op de unieke identificatie van betrokkenen die zich in een openbare ruimte bevinden of in privéruimten die toegankelijk zijn voor het publiek⁷, waaronder die van onderwijsinstellingen en (andere) gebouwen van de Vlaamse bestuursinstanties. BIOMETRISCHE GEGEVENS [criterium 8];
- 2) wanneer er een grootschalige⁸ verwerking en/of stelselmatige monitoring is van **locatiegegevens** van of herleidbaar tot natuurlijke personen (bijvoorbeeld door (scan)auto's, navigatiesystemen, telefoons,

⁴ Artikel 2, 10°, e-govdecreet bepaalt welke **Vlaamse bestuursinstanties** onder de bevoegdheid van de Vlaamse Toezichtcommissie vallen. Het artikel verwijst daarvoor naar de definities van het Vlaamse Bestuursdecreet. Zie ook <https://overheid.vlaanderen.be/is-uw-organisatie-een-vlaamse-bestuursinstantie>.

⁵ De indeling en de trefwoorden zijn enkel bedoeld als hulp voor het nakijken van de lijst en zijn niet bepalend voor de kwalificatie aangezien de categorieën overlappend kunnen zijn en trefwoorden te beperkend zijn. De **cijfers in het vet** duiden – richtinggevend maar niet beslissend - de criteria aan zoals vastgelegd door Richtsnoeren GEB (p. 10-12).

1. Evaluatie of scoretoekenning
2. Geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolg of vergelijkbaar wezenlijk gevolg
3. Stelselmatige monitoring
4. Gevoelige gegevens of gegevens van zeer persoonlijke aard
5. Op grote schaal verwerkte gegevens
6. Matching of samenvoeging van datasets
7. Gegevens met betrekking tot kwetsbare betrokkenen
8. Innovatief gebruik of innovatieve toepassing van nieuwe technologische of organisatorische oplossingen
9. de situatie waarin als gevolg van de verwerking zelf "betrokkenen [...] een recht niet kunnen uitoefenen of geen beroep kunnen doen op een dienst of een overeenkomst";

De VTC verwijst uitdrukkelijk naar de daar weergegeven motivering van die criteria en de andere richtlijnen verwoord in die Richtsnoeren.

⁶ Artikel 4(14) van de AVG definieert "biometrische gegevens" als persoonsgegevens die het resultaat zijn van een specifieke technische verwerking met betrekking tot de fysieke, fysiologische of gedragsgerelateerde kenmerken van een natuurlijke persoon op grond waarvan eenduidige identificatie van die natuurlijke persoon mogelijk is of wordt bevestigd, zoals gezichtsafbeeldingen of vingerafdrukgegevens

⁷ Artikel 1, 15° van het besluit van 5 juni 2009 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid:
"15° publiek toegankelijk: een ruimte die openstaat voor het publiek of bedoeld is voor gemeenschappelijk gebruik, ook al is de toegang beperkt tot een of meer welbepaalde categorieën van personen, met uitzondering van de ruimtes die alleen toegankelijk zijn voor werknemers, alsook van de technische ruimtes en opslagruimtes die niet dienen als archiefruimte, en van de toegangen en deuropeningen, gangen en overlopen en niveaoverschillen die uitsluitend naar die ruimtes leiden;"
<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2009/06/05/2009035737/justel>

⁸ Grootschalig en systematisch: de VTC is van oordeel dat de overgrote meerderheid van de verwerkingen door Vlaamse bestuursinstantie, ook van die die op zich kleine entiteiten zijn, grootschalig of systematisch zijn. Daardoor is een van de criteria van de Richtsnoeren bijna altijd van toepassing (criterium 5. Op grote schaal verwerkte gegevens). Slechts zeer uitzonderlijk zal er sprake zijn van kleinschaligheid of onsystematische verwerking. Dit geldt voor alle punten. Een eenmalige uitwisseling van een omvangrijke dataset valt hier ook onder. Zie ook het criterium 5. Op grote schaal verwerkte gegevens van de Richtsnoeren.

of verwerking van locatiegegevens van reizigers in het openbaar vervoer)⁹. LOCATIEGEGEVENS [criteria 5 en 3];

- 3) wanneer er op systematische wijze **bijzondere categorieën** van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG¹⁰, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens **van zeer persoonlijke aard** (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld¹¹ tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5]¹²;
- 4) wanneer er sprake is van een grootschalige en/of systematische verwerking van telefonie-, internet- of andere **communicatiegegevens, metagegevens of locatiegegevens** van of herleidbaar tot natuurlijke personen (bijvoorbeeld wifi-tracking of verwerking van locatiegegevens van reizigers in het openbaar vervoer) wanneer de verwerking niet strikt noodzakelijk is voor een door de betrokkene gevraagde dienst. TELECOM [criteria 3, 5 en 8];
- 5) wanneer er sprake is van grootschalige en/of stelselmatige monitoring van openbaar toegankelijke ruimten met behulp van **camera's, webcams of drones** en ook hergebruik of delen van die beelden of daaruit afgeleide informatie. CAMERABEELDEN [criteria 3 en 5];
- 6) wanneer er sprake is van **zwarte lijsten**: verwerkingen waarbij persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, gegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag of gegevens over slecht betalingsgedrag worden verwerkt met het oogmerk om besluiten mogelijk te maken waaraan voor de betrokkenen rechtsgevolgen zijn verbonden of die hen anderszins in aanmerkelijke mate treffen (zwarte lijsten of waarschuwingslijsten, zoals bijvoorbeeld zwarte lijsten die betrekking hebben op onrechtmatig gedrag van werknemers, bijvoorbeeld in de zorg ,of van hinderlijk gedrag van huurders van sociale woningen. ZWARTE LIJSTEN [criteria 4, 6, 7, 8];

⁹ Bijvoorbeeld in het kader van rekeningrijden, controle in lage emissiezone's, verkeersanalyse's, fiscaliteit, ...

¹⁰ De bijzondere categorieën gegevens omvatten, overeenkomstig artikel 9 van de AVG, in het bijzonder persoonsgegevens over ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, lidmaatschap van een vakbond, alsook de verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een natuurlijke persoon, gegevens over de gezondheid of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid

¹¹ Doorgifte door een Vlaamse instantie zonder persoonsgegevens terug te krijgen valt hier ook onder. Dit geldt voor alle punten.

¹² Hieronder vallen ook het delen van persoonsgegevens in of door samenwerkingsverbanden waarin gemeenten of andere overheden met andere publieke of private partijen bijzondere persoonsgegevens of persoonsgegevens van gevoelige aard (zoals gegevens over gezondheid, verslaving, armoede, problematische schulden, werkloosheid, sociale problematiek, strafrechtelijke gegevens, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk) met elkaar uitwisselen.

B. Op basis van categorieën personen

- 7) wanneer er op grote schaal niet gepseudonimiseerde gegevens van **kinderen en jongeren** ingezameld worden of hun niet gepseudonimiseerde gegevens op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken en voor de inzameling of uitwisseling niet alle doeleinden onderwijsdoeleinden zijn. KINDEREN EN JONGEREN **[criteria 5 en 7]**;
- 8) wanneer er op grote schaal gegevens van personen met een **migratie-achtergrond** of van leden van **etnisch-culturele minderheden** ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. MINDERHEDEN **[criterium 5 en 7]**;
- 9) wanneer er op grote schaal gegevens van **kwetsbare segmenten van de bevolking** ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. KWESTBARE PERSONEN **[criteria 5 en 7]**;
- 10) grootschalige verwerking van persoonsgegevens en-of stelselmatig monitoring van activiteiten van **werknemers** (bijvoorbeeld controle van e-mail en internetgebruik, GPS-systemen in (vracht)auto's van werknemers of cameratoezicht ten behoeve van diefstal- en fraudebestrijding). CONTROLE WERKNEMERS **[criteria 3, 5 en 7]**;

C. Op basis van gevolgen

- 11) wanneer persoonsgegevens ingezameld worden bij andere Vlaamse of andere bestuursinstanties of derden om vervolgens in aanmerking te worden genomen bij de beslissing¹³ om een welbepaalde **dienstverlening**-met een natuurlijke persoon **te weigeren of stop te zetten**. GEEN DIENSTVERLENING **[criteria 6 en 9]**;
- 12) wanneer er op grote schaal persoonsgegevens, al dan niet bij derden, ingezameld worden om vervolgens in aanmerking te worden genomen bij de beslissing¹⁴ om een welbepaalde **dienstverlening** of toekenning van rechten te **starten** zonder inspraak van de betrokkenen¹⁵; AUTOMATISCHE RECHTENTOEKENNING **[criteria 2, 5 en 6]**

¹³ Het kan ook om een geautomatiseerde beslissing gaan.

¹⁴ Het kan ook om een geautomatiseerde beslissing gaan.

¹⁵ Wegens onder andere het risico van het beledigen of stigmatiseren van de betrokkenen.

D. Op basis van de verwerkingswijze

- 13) wanneer **gezondheidsgegevens** van een betrokkene op geautomatiseerde wijze worden ingezameld aan de hand van een actieve **inplantbare** medische voorziening¹⁶; MEDISCHE IMPLANTATEN (GBA 3))
[criterium 8 (en 7)]
- 14) wanneer er sprake is van een grootschalige verwerking van gegevens die gegenereerd worden door middel van **toestellen met sensoren** die via het internet of via een ander medium gegevens versturen (*'internet of things'*¹⁷- toepassingen, zoals slimme televisies, slimme huishoudelijke apparaten, *smart phones*, *connected toys*¹⁸, zorgroboten, *smart cities*, slimme energiemeters, enz.) en deze verwerking dient om de economische situatie, de gezondheid, de persoonlijke voorkeuren of interesses, betrouwbaarheid of gedrag, locatie of verplaatsingen van natuurlijke personen te analyseren of te voorspellen; INTERNET OF THINGS (IOT) **[criterium 5 en 8]**
- 15) wanneer er op grote schaal gegevens **ingezameld** worden **bij derden**¹⁹ teneinde de economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren of interesses, betrouwbaarheid of gedrag, locatie of verplaatsingen van natuurlijke personen te **analyseren of voorspellen**; INZAMELEN OM TE PROFILEREN **[criteria 1 en 5]**
- 16) wanneer er sprake is van grootschalige verwerkingen van persoonsgegevens waarbij op systematische wijze via geautomatiseerde verwerking gedrag²⁰ van natuurlijke personen **geobserveerd**, verzameld, vastgelegd of beïnvloed wordt, inclusief voor overheidsadvertentie-, overheidsmarketing of overheidsdienstverleningsdoeleinden. OBSERVATIE OM TE PROFILEREN²¹ **[criteria 1 en 5];**
- 17) wanneer er sprake is van **matching of samenvoeging van datasets**, bijvoorbeeld datasets die voortkomen uit twee of meer gegevensverwerkingen die voor verschillende doeleinden zijn uitgevoerd en/of door verschillende verwerkingsverantwoordelijken²² zijn uitgevoerd op een wijze die de redelijke

¹⁶ Het gaat om elke actieve medische voorziening die is ontworpen om geheel of gedeeltelijk te worden ingeplant in het menselijk lichaam of in een natuurlijke opening en bedoeld is om er te blijven na de interventie.

¹⁷ "internet der dingen".

¹⁸ Dit kan in scholen en kinderopvang het geval zijn, bijvoorbeeld een Barbiepop met camera.

¹⁹ Waaronder online screenen (bv. *web scraping*).

²⁰ Bijv. kijk-, luister-, surf-, klik-, fysiek-, of aankoopgedrag.

²¹ Bijv. analyticstools op websites van Vlaamse instanties.

²² Dit kan zowel een andere al dan niet Vlaamse overheid zijn als een private partner bij wie gegevens zouden worden gekocht of anderszinds verkregen.

verwachtingen van de betrokkene zou overschrijden²³. BIG DATA ANALYTICS (onder andere) **[criterium 6]**.

Bij deze verwerking moet er een gegevensbeschermingseffectbeoordeling worden uitgevoerd als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:

(a) de koppeling of de verdere of latere verwerking is grootschalig;

(b) minstens sommige data worden verwerkt voor doeleinden die verschillen van die van de oorspronkelijke verwerking;

(c) er worden algoritmes gebruikt die niet begrijpelijk zijn voor de betrokkenen;

18) wanneer voor grootschalige verwerkingen van gegevens als vermeld onder punt 3) of van personen vermeld in 7), 8), 9) en 10) beroep gedaan wordt op **niet-Europese leveranciers en niet uitgesloten is dat die toegang hebben tot de persoonsgegevens**; LEVERANCIERS **[criteria 4, 5, 7 en mogelijk 1, 6 en 8]**

19) wanneer er sprake is van grootschalige verwerkingen van (bijzondere) persoonsgegevens en/of stelselmatige **monitoring in het kader van fraudebestrijding**. FRAUDEBESTRIJDING **[criteria 3, 4, 5 (en 9)]**

20) wanneer er bij grootschalige verwerkingen handelingen worden gesteld waardoor **gepseudonimiseerde of geëncrypteerde gegevens** terug aan een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon kunnen worden gekoppeld. DEPSEUDONIMISEREN en DECRYPTEREN **[criteria 5 en 6]**.

5. De VTC draagt de voorzitter op om de lijst voor advies voor te leggen aan het Europees Comité voor Gegevensbescherming.
6. De verwerkingsverantwoordelijke die een van de voormelde verwerkingen overweegt is vanaf de inwerkingtreding van deze beslissing verplicht een GEB uit te voeren alvorens de verwerking aan te vatten.
7. De VTC vestigt de aandacht van de verwerkingsverantwoordelijken op het feit dat het ontbreken van een type verwerkingsactiviteit in de bovenstaande lijst, niet uitsluit dat een GEB dient te worden uitgevoerd. De verwerkingsverantwoordelijken dienen steeds rekening te houden met de artikelen 35.1 en 35.3, AVG.
8. De VTC vestigt er nog de aandacht op dat deze lijst evolutief is en aangepast kan worden wanneer blijkt dat die het beoogde doel niet bereikt conform artikel 34 van het huishoudelijk reglement.

²³ Zie de toelichting in het WP29-advies inzake doelbinding 13/EN WP 203, blz. 24.

9. De huidige beslissing zal gepubliceerd worden op de website van de VTC en zal in werking treden op 15 mei 2020.

Hans Graux

Voorzitter